

Sekvenční logické obvody

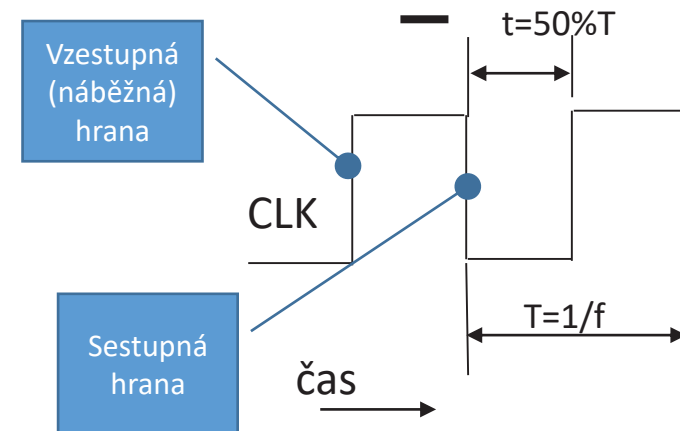
Hodinový signál

Hodinový signál je číslicový signál (0/1), který se mění z 1->0 a 0->1 s určitou frekvencí a proporcí mezi úrovní 1 a 0 v poměru 1:1. Tedy 50% periody 1 a 50% periody 0.

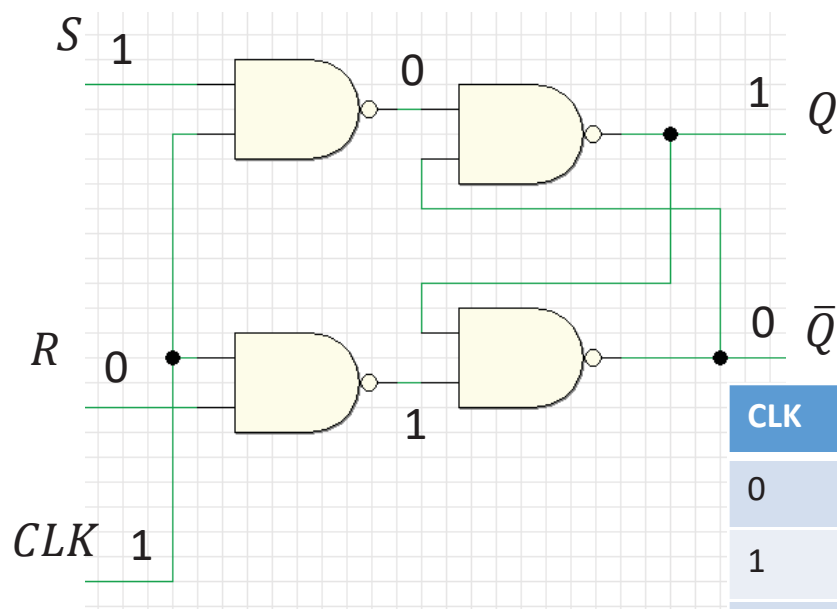
Hodinový signál vstupuje do všech sekvenčních obvodů, určuje okamžik provedení a také rychlost provádění návazných operací.

Základním parametrem hodinového signálu je frekvence (f_{clk}). Často se uvádí hodinová frekvence procesoru, která je rovněž měřítkem jeho výkonu.

- 32768Hz - nízkopříkonové mikrokontroléry,
- 500kHz-24MHz –standardní mikrokontroléry
- 30-200MHz – středně a vysoce výkonné mikrokontroléry
- 200MHz-1GHz – embedded procesory (ARM, x86)
- >1GHz – desktopové a serverové procesory

Synchronní klopný obvod R-S (hladinový)

S (Set) nastavení výstupu Q do jedničky

R (Reset) nastavení výstupu Q do nuly

Paměťová funkce

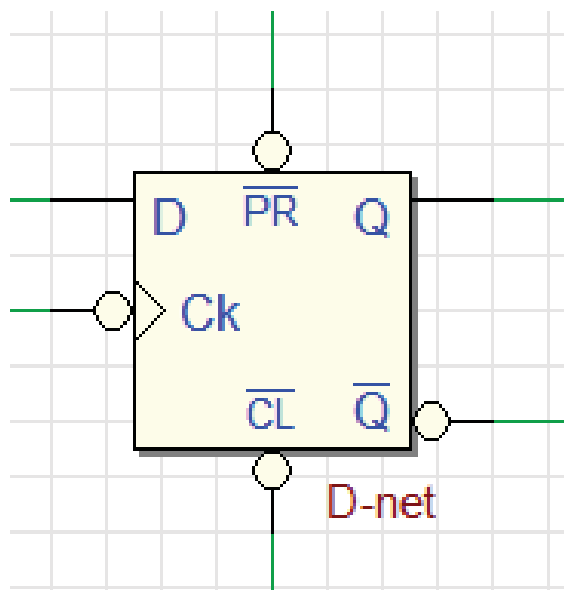
CLK	R	S	Q	\bar{Q}
0	X	X	Q	\bar{Q}
1	0	0	Q	\bar{Q}
1	0	1	1	0
1	1	0	0	1
1	1	1	$Q = 1, \bar{Q} = 1$ pokud CLK=1, nepredikovatelný výsledek po přechodu CLK na hodnotu 0	

Zakázaný stav
(nesmí nastat)

O synchronním klopném obvodu R-S

- Je to základní synchronní klopný obvod
- Z něj se odvozují další klopné obvody: J-K, D, T
- Synchronní znamená, že je synchronizován hodinovým signálem
- Hladinový obvod znamená, že výstup Q se může měnit po celou dobu, kdy je hodinový signál v log. 1. Proto se musí zajistit stabilní vstupy po celou tuto dobu, aby došlo k nejvýše jedné změně výstupu Q
- Výše uvedená nevýhoda se dnes řeší tzv. hranovými klopnými obvody, které reagují (mění výstup Q) pouze s hranou (vzestupnou/sestupnou) hodinového signálu. Tyto obvody jsou konstrukčně složitější a obsahují více R-S klopných obvodů

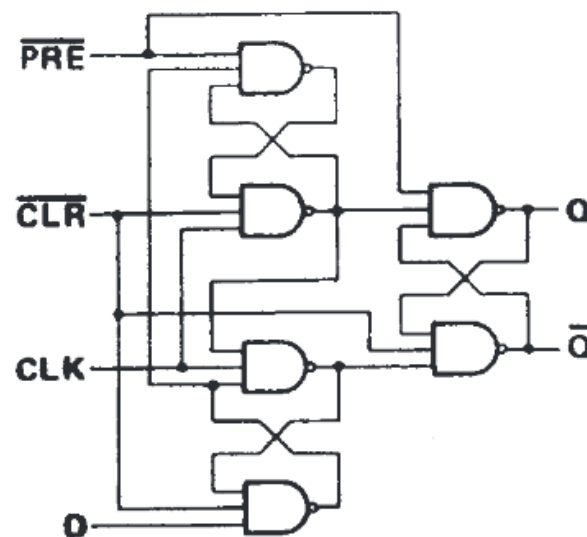
Hranový klopný obvod typu D

PR(PRE) je asynchronní nastavení
Q na log. 1 (aktivní v log. 0)

CL(CLR) je asynchronní nastavení
Q na log. 0 (aktivní v log. 0)

Pozn.: asynchronní znamená, že není
synchronizován s hodinovým signálem a
přechod do aktivní úrovně (v našem případě log.
0) způsobí odpovídající okamžitou změnu na Q.

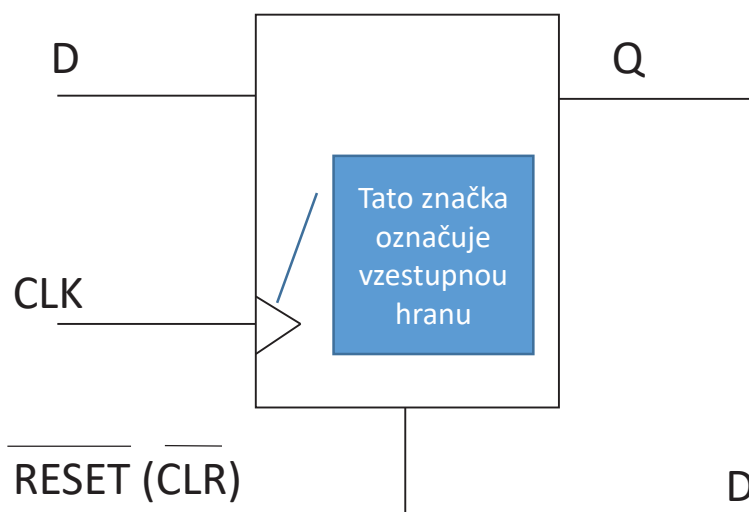
*Převzato z DUAL D-TYPE EDGE TRIGGERED FLIP-FLOPS
WIDTH PRESET AND CLEAR, datasheet, Texas Instruments
Incorporated, 1988*

Tento obvod lze zakoupit v obchodě se součástkami
pod označením např. 74LS74

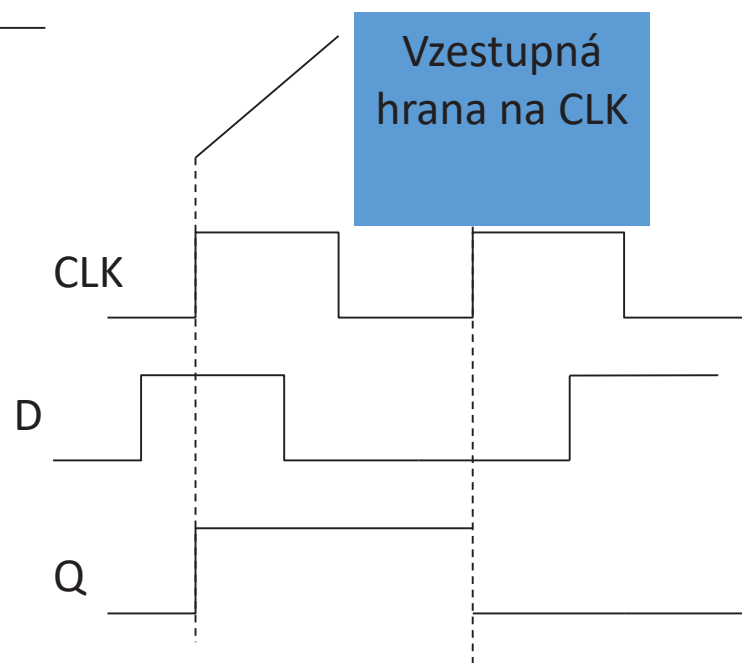
Funkce hranového klopného obvodu typu D

Klopný obvod D je jednobitovou pamětí.

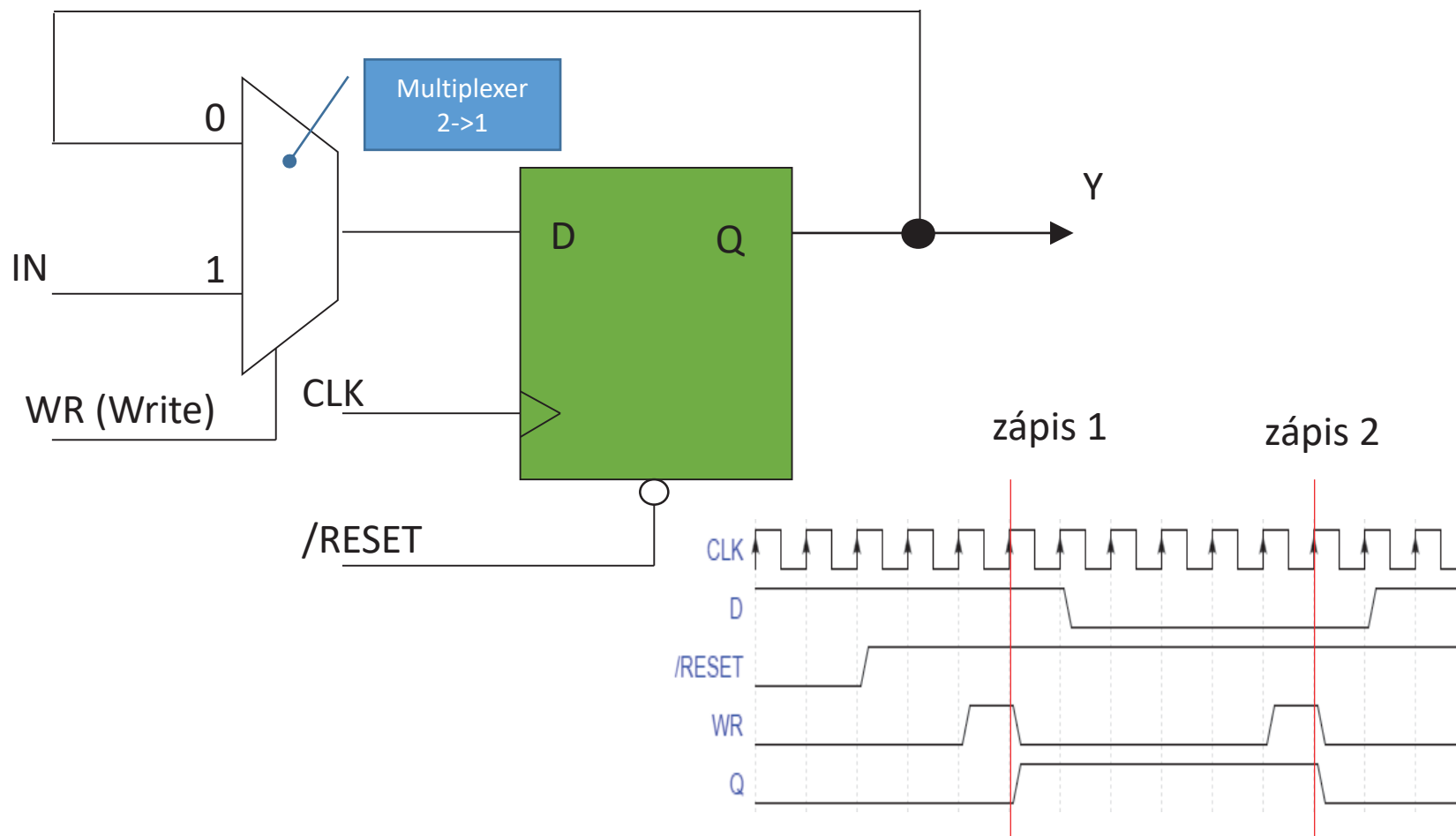
Nula na signálu RESET nastaví Q do nuly bez ohledu na CLK a D. Používá se k inicializaci klopného obvodu.

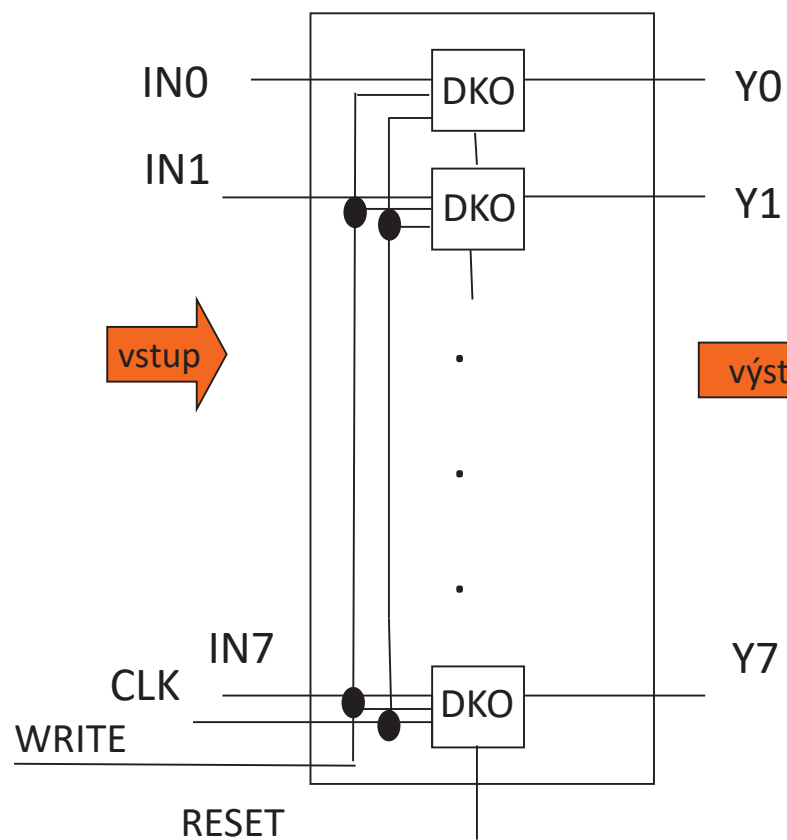
Při vzestupné hraně signálu CLK se přepíše logická hodnota ze vstupu D na výstup Q. Mimo vzestupnou hranu na CLK se může D měnit libovolně a na výstup Q to nemá vliv. Obvod si tedy pamatuje poslední hodnotu na D zapsanou vzestupnou hranou CLK.

Jednabitový registr se synchronním zápisem a asynchronním nulováním

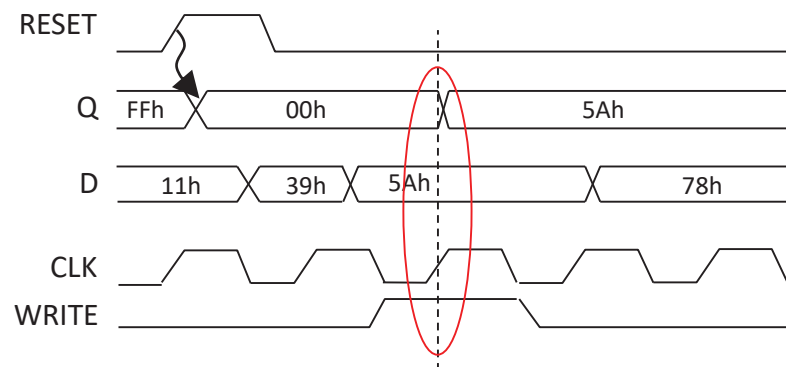
Vícebitový (paralelní) registr

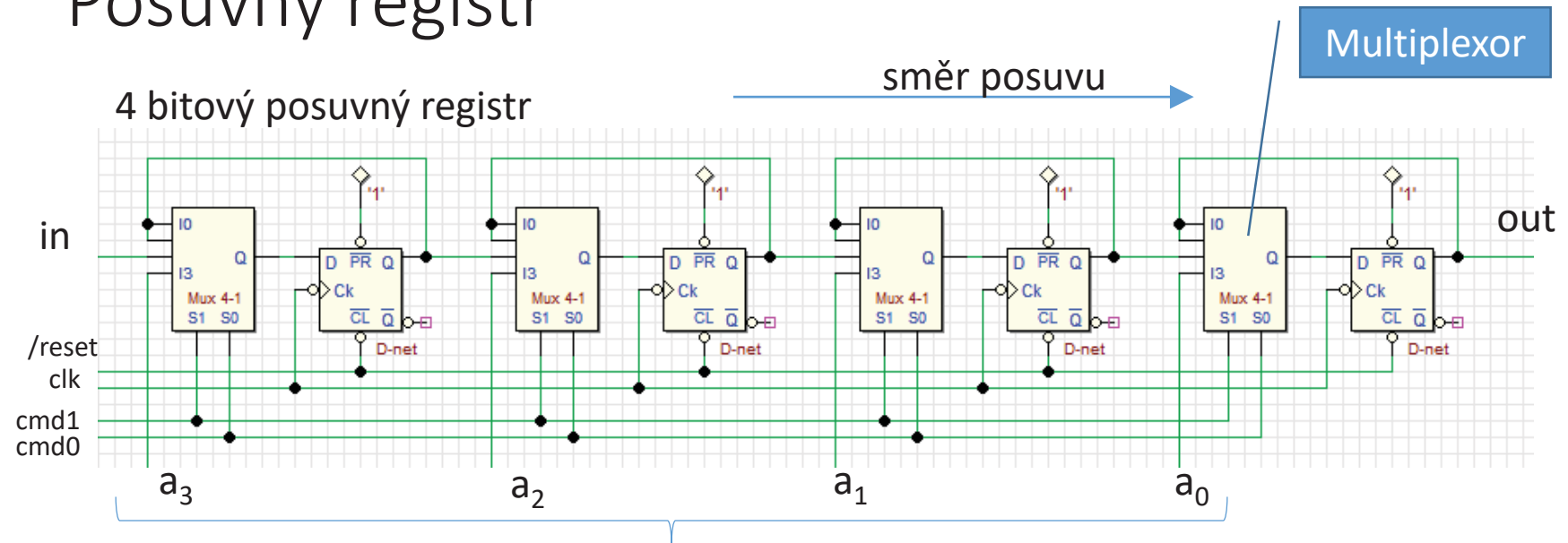
Sada klopných obvodů D se společným hodinovým vstupem tvoří (paralelní) registr.

Takto si například představte registry v procesoru a CLK jako hodinový kmitočet procesoru např. 3GHz

Registr na obrázku je schopen si zapamatovat číslo v rozsahu 0-255, tedy má kapacitu 1 byte.

Posuvný registr

Cmd(1:0)	Funkce
0x	Bez změny
10	Posun vpravo
11	Nahrát hodnotu paralelně

Posuvný registr se užívá všude, kde serializují a deserializují data. Např. USB, Ethernet, UART (COM port), SATA, PCIe.

Data paralelně vstupují vstupem a, sériově vystupují na výstupu out. Nebo paralelně vstupují vstupem in a čtou se na výstupech klopných obvodů (není zakresleno). Multiplexor přepíná požadovanou funkci.

Popis sekvenčních obvodů – konečné automaty (KA, anglicky FSM)

Konečný automat je definován $KA = (Q, \Sigma, \Gamma, \delta, \omega, q_0)$

Q ... množina stavů

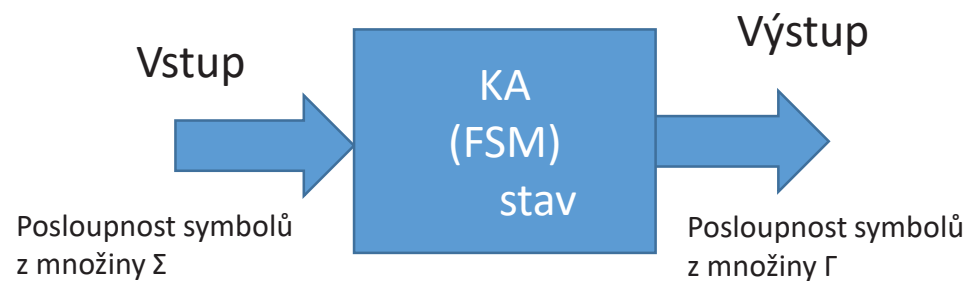
Σ ... množina vstupních symbolů

Γ ... množina výstupních symbolů

δ ... přechodová funkce

ω ... výstupní funkce

q_0 ... počáteční stav

$$\delta: Q \times \Sigma \longrightarrow Q$$

Typ Moore

$$\omega: Q \longrightarrow \Gamma$$

Typ Meally

$$\omega: Q \times \Sigma \longrightarrow \Gamma$$

Přechodová a výstupní funkce KA (Moore)

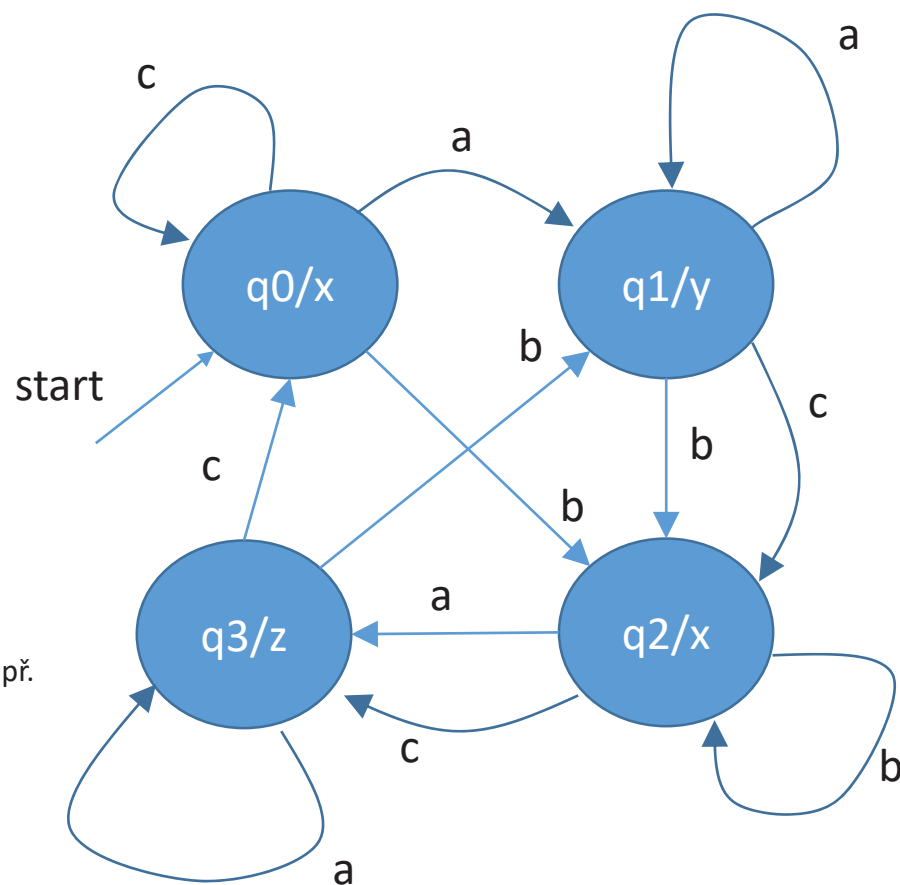
Tabulka přechodů

Q(t)	Q(t+1)		
	a	b	c
q0	q1	q2	q0
q1	q1	q2	q2
q2	q3	q2	q3
q3	q3	q1	q0

Tabulka výstupů

Q(t)	výstup
q0	x
q1	y
q2	x
q3	z

Symbols a,b,c,x,y a z musí být posléze kódovány binárně. Např. a:00, b:01, c:10; x:00, y:01, z:10.

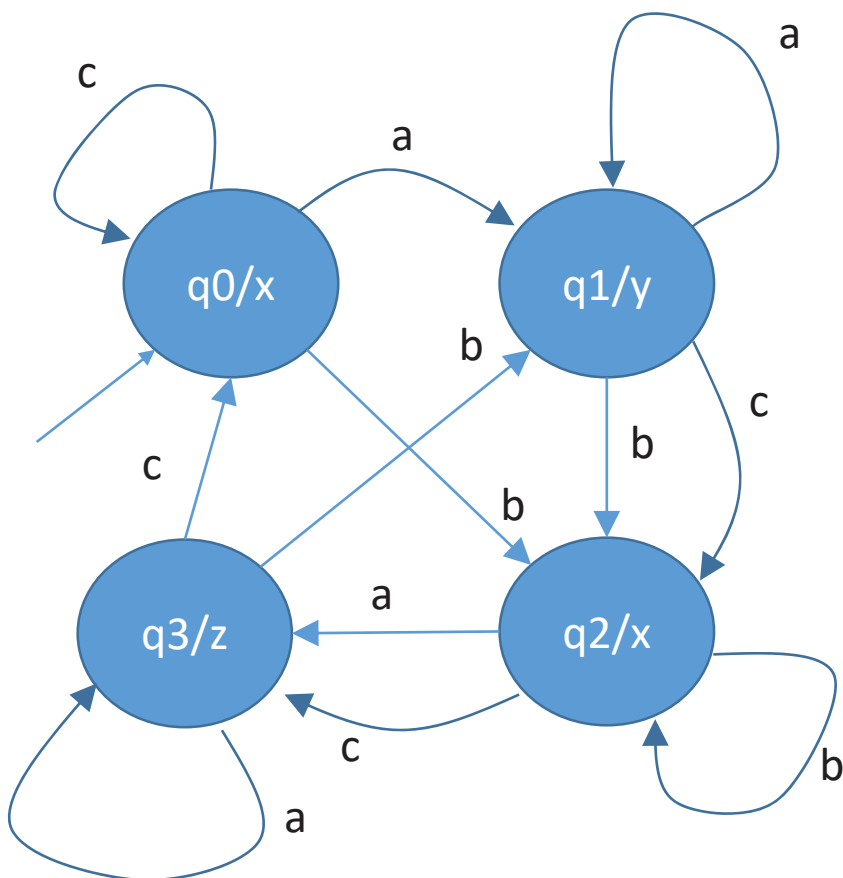

Určete výstupní posloupnost pro vstup
ccaaabbbcbbaabcc

Příklad

Určete výstupní posloupnost
pro vstup ccaaabbbcbaaabcc

Počáteční stav

clk											
vstup	c	c	a	a	a	b	b	b	c	b	
q (stav)	q0	q0	q0	q1	q1	q1	q2	q2	q2	q3	
výstup	x	x	x	y	y	y	x	x	x	z	

Přechodová a výstupní funkce KA (Moore)

Tabulka přechodů

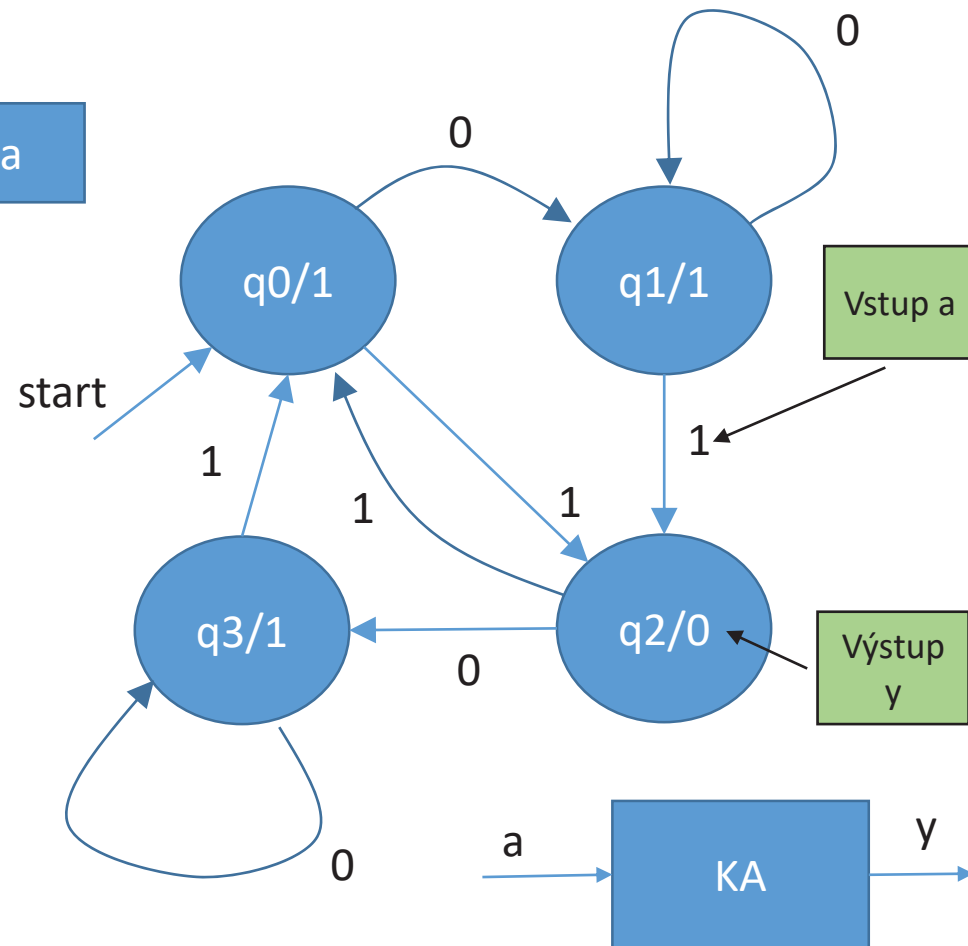
Q(t)	Q(t+1)	
	0	1
q0	q1	q2
q1	q1	q2
q2	q3	q0
q3	q3	q0

vstup a

Tabulka výstupů

Q(t)	Výstup y
q0	1
q1	1
q2	0
q3	1

Určete výstupní posloupnost pro vstup:
0001000100111111000000000011111

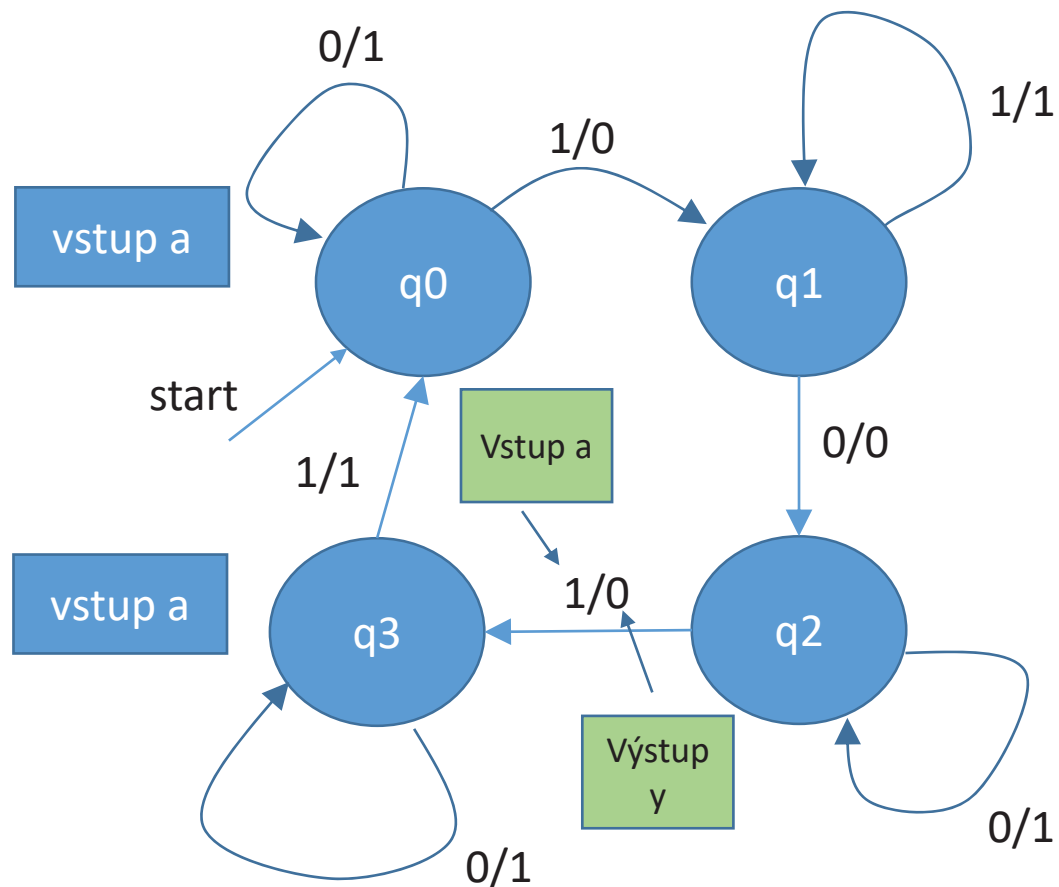
Přechodová a výstupní funkce KA (Meally)

Tabulka přechodů

Q(t)	Q(t+1)	
	0	1
q0	q0	q1
q1	q2	q1
q2	q2	q3
q3	q3	q0

Tabulka výstupů

Q(t)	Výstup y	
	0	1
q0	1	0
q1	0	1
q2	1	0
q3	1	1

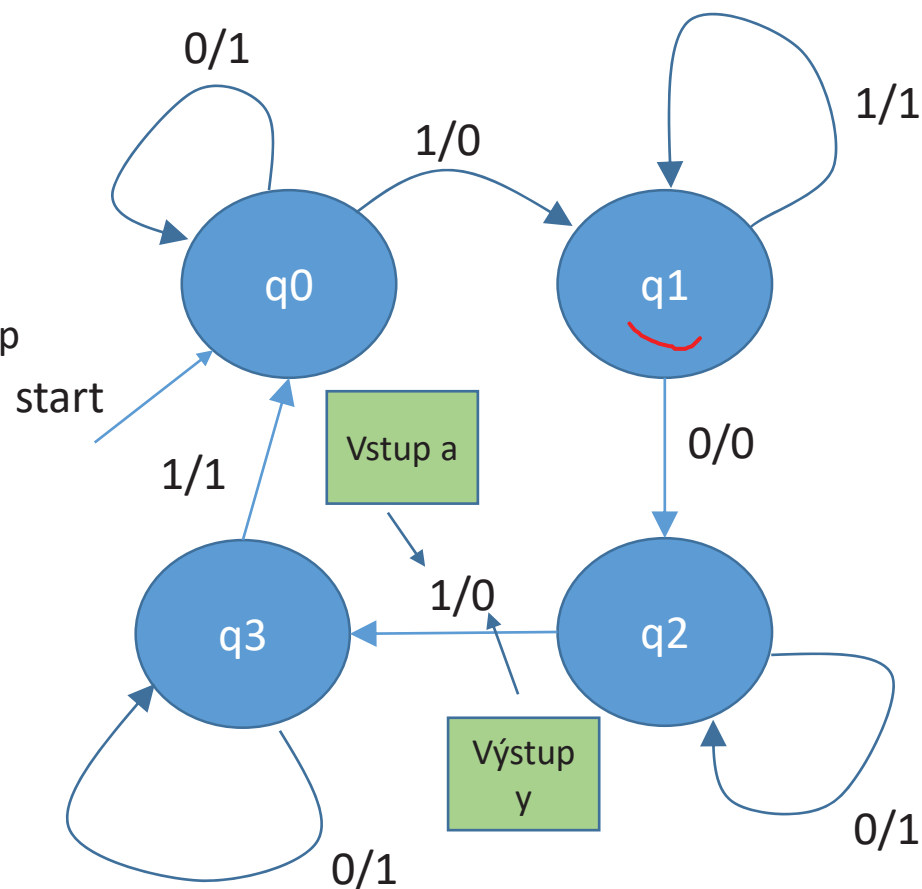

Určete výstupní posloupnost pro vstup
0010010011111100011000

Příklad

Určete výstupní posloupnost pro vstup
0010010011111100011000

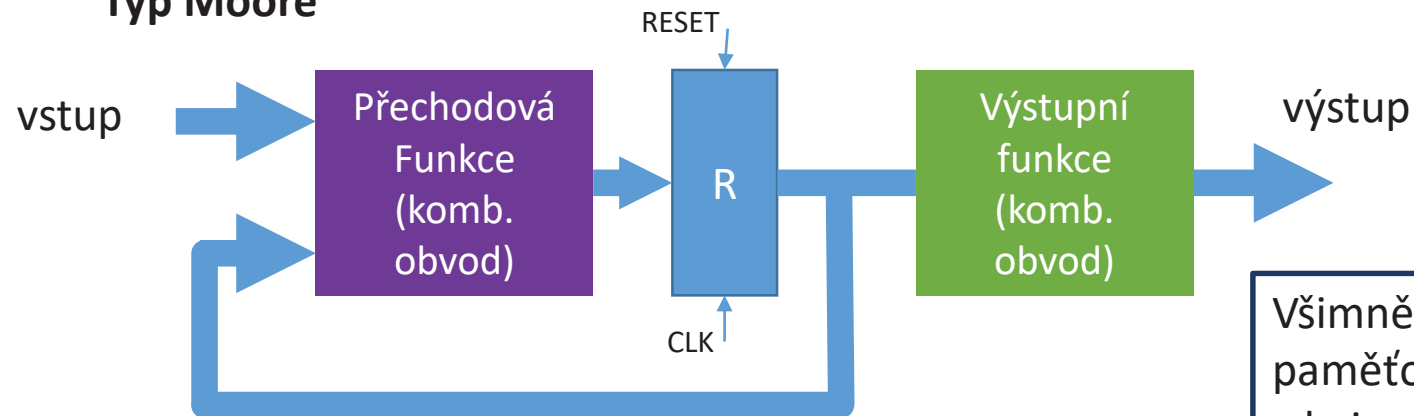
Počáteční stav

clk		↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑
vstup		0	0	1	0	0	1	0	0	1	1
q (stav)	q0	q0	q0	q1	q2	q2	q3	q2	q3	q0	q1
výstup		1	1	0	1	0	1	1	1	0	

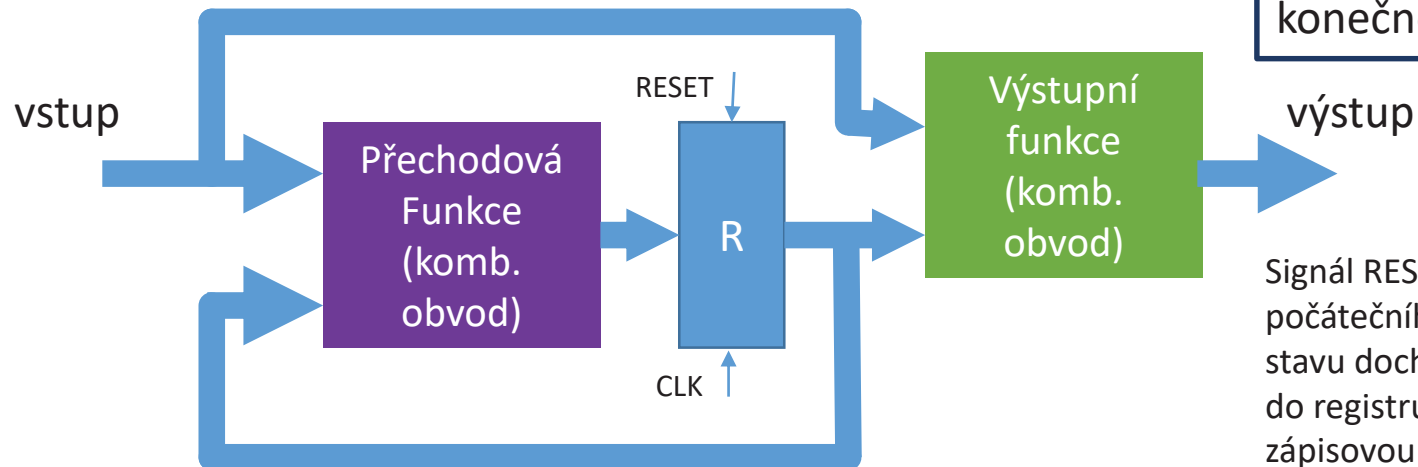
Hardwarová realizace

Typ Moore

Všimněte si, že jediným paměťovým prvkem zde je registr R, který uchovává stav konečného automatu.

Typ Meally

Signál RESET nastavuje KA do počátečního stavu. Ke změně stavu dochází s každým zápisem do registru R, tedy každou zápisovou hranou signálu CLK.